

EXPUNERE DE MOTIVE

Prin Legea nr.703/2001 privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, cu modificările ulterioare, s-a reglementat în mod unitar și modern, pentru prima dată în legislația românească, regimul juridic general al răspunderii civile pentru repararea daunelor rezultate din activitățile de utilizare a energiei nucleare în scopuri pașnice.

În fapt, prin această lege s-au preluat în legislația națională principiile instituite prin Convenția de la Viena privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, convenție la care și România a aderat prin Legea nr.106/1992, precum și principiile Protocolului de amendare a Convenției de la Viena, adoptat la Viena la data de 12 septembrie 1997 și ratificat de România prin Legea nr.203/1998.

Legea nr.470/2004 prevede că statul răspunde pentru dauna nucleară, care este rezultatul direct și nemijlocit al unui act de terorism în domeniul nuclear, situație în care despăgubirile legate de daune nucleare rezultate în urma săvârșirii unor acte de terorism în domeniul nuclear, stabilite conform prevederilor legale, sunt suportate de către stat, din fonduri publice.

Măsura adoptată la acel moment a avut un caracter de excepționalitate, datorită necesității „promovării unor măsuri de maxima urgență cu privire la prevenirea și combaterea terorismului în domeniul nuclear, pentru protecția obiectivelor majore din domeniul nuclear”.

În concret, la acea dată, piața internațională a asigurărilor în domeniul nuclear nu era în măsură să asigure operatorilor de instalații nucleare acoperirea unui astfel de risc, și anume riscul de terorism nuclear, ipoteză în care numai statul putea interveni pentru acoperirea acestui risc specific.

De asemenea, nu exista disponibilă nici o altă formă de garanție financiară care să poată acoperi un astfel de risc.

La ora actuală, contextul pieței internaționale a asigurărilor de răspundere civilă pentru daune nucleare este unul destul de complex, în principal datorită faptului că, pe lângă Protocolul de amendare a Convenției de la Viena, a intrat în vigoare, pentru țările membre ale OECD, Protocolul de amendare a Convenției de la Paris privind răspunderea civilă pentru daunele nucleare, convenția „sora” a Convenției de la Viena.

Regimul internațional al răspunderii civile pentru daune nucleare este guvernat de două convenții internaționale, și anume: Convenția de la Paris, sub egida OECD, așadar aplicabilă țărilor membre ale OECD, și Convenția de la Viena, sub egida Agenției Internaționale pentru Energie Atomică, AIEA, de la Viena și, în consecință, aplicabilă țărilor membre ale AIEA și care nu sunt, în același timp, și părți la Convenția OECD de la Paris.

România face parte din această ultimă categorie. În ceea ce privește Convenția de la Paris, noile limite ale răspunderii civile pentru daune nucleare, impuse prin Protocolul de amendare, sunt substanțial crescute – în speța, nivelul minim al răspunderii civile a devenit 700 milioane de euro.

De asemenea, atât Protocolul de amendare a Convenției de la Paris, cât și Protocolul de amendare a Convenției de la Viena, au modificat substanțial definiția noțiunii de „daună nucleară”, în sensul extinderii acestei noțiuni – aspecte preluate și de Legea nr.703/2001.

În cazul concret al legislației naționale, așadar în acord cu prevederile Protocolului de amendare a Convenției de la Viena, prin „daună nucleară” se înțelege orice deces sau orice rănire, orice pierdere sau orice deteriorare a bunurilor, orice pierdere economică decurgând din cele două categorii de daune anterior citate, costul măsurilor de refacere a mediului înconjurător deteriorat în urma producerii unui accident nuclear, orice pierdere a

veniturilor care derivă dintr-un faliment economic față de orice utilizare a mediului înconjurător, datorată deteriorării semnificative a mediului înconjurător, costul măsurilor preventive și orice pierderi sau daune cauzate de astfel de măsuri, orice altă daună economică, alta decât cea cauzată de degradarea mediului înconjurător, dacă este admisă de legislația privind răspunderea civilă a instanței competente.

Reamintim că în baza Convenției de la Viena, în forma sa inițială, definiția noțiunii de „daună nucleară” era una destul de restrânsă, prin daună nucleară înțelegându-se decesul sau orice vătămare corporală a unei persoane, orice deteriorare a bunurilor, ca efect al unui accident nuclear, precum și orice alte pierdere sau daună astfel provocate, în cazul și în măsura în care prevede legea tribunalului competent iar, dacă legea statului pe teritoriul căruia se află instalația prevede orice dăunare a persoanei, orice pierdere sau dăunare a bunurilor, care provin ori rezultă din orice radiație ionizantă emisă de orice altă sursă de radiații aflată într-o instalație nucleară.

În contextul anterior descris, la ora actuală asigurătorii internaționali din domeniul nuclear nu sunt în măsură să preia și să acopere unele dintre noile riscuri impuse prin Protocoalele de amendare a celor două convenții, situație în care se impune, din nou, cu titlu de excepție, cel puțin până la reglementarea acestor aspecte între marile pool-uri de asigurări în domeniul nuclear, intervenția statului în sensul preluării și acoperirii acestor riscuri, adică a acelor riscuri a căror acoperire nu se poate obține, de către operatorul unei instalații nucleare, de pe piața internațională a asigurărilor de răspundere civilă pentru daunele nucleare. De asemenea, nu exista la ora actuală disponibilă nici o altă formă de garanție financiară care să acopere astfel de riscuri.

Menționăm că s-a respectat procedura prevăzută de Legea nr.52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

Față de cele prezentate, având în vedere recomandările europene și faptul că acest act normativ vizează corectarea disfuncționalităților și eficientizarea actului de control, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM – MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU